

ČD
M 32

Předpis
k ochraně životního prostředí před znečištěním
nebezpečnými látkami

ve znění 3. změny – účinnost od 1. 9. 2019

Schváleno rozhodnutím generálního ředitele Českých drah, a.s.
Č. 57 418/2013 – O12
Dne 25. 09. 2013
Účinnost od 01. 10. 2013

Úroveň přístupu „B3“

OBSAH

OBSAH	2
ZÁZNAM O ZMĚNÁCH	2
OBSAH ZMĚN	3
ROZSAH ZNALOSTÍ	4
SEZNAM POUŽITÝCH ZNAČEK A ZKRATEK.....	5
ČÁST PRVNÍ ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ.....	6
KAPITOLA I ÚVODNÍ USTANOVENÍ	6
KAPITOLA II ZÁKLADNÍ POJMY A NÁZVY	6
ČÁST DRUHÁ ZÁSADY PŘI NAKLÁDÁNÍ S NEBEZPEČNÝMI LÁTKAMI	11
KAPITOLA I OBECNÉ ZÁSADY	11
KAPITOLA II SPECIFICKÉ ZÁSADY, VYPLÝVAJÍCÍ Z PŘEDPISŮ ČD.....	11
KAPITOLA III BEZPEČNOST A OCHRANA ZDRAVÍ PŘI PRÁCI	13
KAPITOLA IV HAVARIJNÍ PLÁN	13
KAPITOLA V PROTOKOL O HODNOCENÍ RIZIK EKOLOGICKÉ ÚJMY	14
ČÁST TŘETÍ ZNEŠKODŇOVÁNÍ EKOLOGICKÉ HAVÁRIE	14
KAPITOLA I OHLÁŠENÍ HAVARIJNÍHO ÚNIKU	14
KAPITOLA II ZÁSAH K HAVARIJNÍMU ÚNIKU	15
KAPITOLA III ZNEŠKODNĚNÍ A ODSTRANĚNÍ NÁSLEDKŮ ÚNIKŮ NEBEZPEČNÝCH LÁTEK ZPŮSOBENÝCH VINOU ČD.....	16
KAPITOLA IV ZNEŠKODNĚNÍ A ODSTRANĚNÍ NÁSLEDKŮ ÚNIKŮ NEBEZPEČNÝCH LÁTEK ZPŮSOBENÝCH JPS NA MAJETKU ČD.....	17
KAPITOLA V ZNEŠKODNĚNÍ A ODSTRANĚNÍ NÁSLEDKŮ ÚNIKŮ NEBEZPEČNÝCH LÁTEK ZPŮSOBENÝCH JPS NA CIZÍM MAJETKU.....	18
KAPITOLA VI ČINNOST EKOLOGŮ ČD.....	18
KAPITOLA VII HAVARIJNÍ KOMISE.....	19
KAPITOLA VIII ZÁZNAM O HAVARIJNÍM ÚNIKU NEBEZPEČNÉ LÁTKY	19
ČÁST ČTVRTÁ NÁKLADY NA SANACI, VYHODNOCENÍ A UZAVÍRÁNÍ EKOLOGICKÉ HAVÁRIE	20
ČÁST PÁTÁ ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ.....	21
PŘÍLOHA Č. 1 SEZNAM SOUVISEJÍCÍCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ, NOREM A SMLUV.....	22
PŘÍLOHA Č. 2 PŘÍKLADY ZNAČENÍ NĚKTERÝCH NEBEZPEČNÝCH LÁTEK S IDENTIFIKAČNÍM ČÍSLEM NEBEZPEČNOSTI A UN ČÍSLEM (DLE RID).....	25

ZÁZNAM O ZMĚNÁCH

(Držitel tohoto dokumentu je odpovědný za včasné a správné provedení a zaznamenání schválených změn na této stránce.)

Změna			Předpis		
Poř. č.	Číslo jednací	Účinnost od	Opravit	Dne	Podpis (v případě tiskové podoby předpisu)
1.	56 209/2014	01. 08. 2014		28. 07. 2014	v.r.
2.	57 078/2017	01. 10. 2017		30. 09. 2017	v.r.
3.	56 533/2019	01. 09. 2019		31. 08. 2019	v.r.

OBSAH ZMĚN

Změna č.	Obsah změny ¹	Účinnost od	Změnu provedl ²
1.	Rozsah znalostí, seznam použitých značek a zkratk, čl. 7, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 19, 20, 22, 25, 30, 36, 39, 40, 43, 45 b), 48, 49, 52, 59, 80, 84, 94, 107, 111, 112, příl. č. 1	01. 08. 2014	
2.	Rozsah znalostí, seznam použitých značek a zkratk, čl. 11, 15, 16, 20, 22, 32, 45, 46, 48, 49, 51, 65, 67, 68, 69, 72, 98, 100, 102, 103, příl. č. 1, v celém předpisu nahrazena zkratka CPS (cizí právní subjekt) za JPS	01. 10. 2017	
3.	Seznam použitých značek a zkratk, čl. 3, 4, 11, 16, 22, 31, 39, 43, 45 c) d), 48, 52, 53, 55 (zrušen a další čl. přečíslovány o jedno číslo níže), 56, 63, 64, 66, 67, 68, 69, 71, 97 c), 99, 101 d), 102, 106, 113 (v původním číslování zrušen), 114 (v původním číslování, nově přečíslován na čl. 112), příloha č. 1, 2. V celém předpisu zrušeny zkratky DKV/DHV/RSM/ZC a nahrazeny zkratkou OS.	01. 09. 2019	

¹ Uvést výčet ustanovení předpisu, u kterých proběhla změna (např. změna v ČÁSTI. v Kap. ...apod.)

² Gestor předpisu.

ROZSAH ZNALOSTÍ

Organizační složka	Funkce	Znalost
Útvary GŘ	Ředitel odboru (jeho zástupce)	informativní
	Vedoucí oddělení (jeho zástupce)	informativní
	Ekolog, vodohospodář	úplná
	Zaměstnanec zodpovědný za uzavírání smluv s JPS	úplná
	Ostatní zaměstnanci při nástupním školení a při pravidelném proškolení předpisu ČD Op 16	informativní
OS ČD	Vedoucí OS (jeho zástupce)	informativní, úplná: čl. 5, 40, 45
	Zaměstnanec zodpovědný za životní prostředí	úplná
	Vedoucí skladového hospodářství	informativní, úplná: ČÁST DRUHÁ, ČÁST TŘETÍ, Kap. I.
	Vedoucí skladu PHM	úplná
	Zaměstnanec, který nakládá s nebezpečnými látkami	úplná
	Zaměstnanec zodpovědný za uzavírání smluv s JPS	úplná
	Bezpečnostní technik	úplná
	Odborně způsobilé osoby požární ochrany (§ 11 zák. č. 133/1985 Sb.)	informativní, úplná: ČÁST TŘETÍ
	Zaměstnanci, kteří mají za povinnost hlásit havarii na operační středisko JPO HZS	informativní, úplná: ČÁST TŘETÍ, Kap. I. a II.
	Ostatní zaměstnanci při nástupním školení a při pravidelném proškolení předpisu ČD Op 16	informativní
	JPS pracující na základě smlouvy pro ČD	informativní, úplná: ČÁST DRUHÁ, Kap. I, II, ČÁST TŘETÍ, Kap. I.

SEZNAM POUŽITÝCH ZNAČEK A ZKRATEK

ADR	Evropská dohoda o mezinárodní silniční přepravě nebezpečných věcí
BL	Bezpečnostní list
ČD	České dráhy, a.s.
ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí
ČSN	Česká technická norma
ČR	Česká republika
GŘ	Generální ředitelství Českých drah, a.s.
HP	Havarijní plán
HZS	Hasičský záchranný sbor
IZS	Integrovaný záchranný systém
JPO	Jednotka požární ochrany
JPS	Jiný právní subjekt
MD	Ministerstvo dopravy
MU	Mimořádná událost
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
O12	Odbor kolejových vozidel GŘ ČD
OI ČIŽP	Oblastní inspektorát České inspekce životního prostředí
OS	Organizační složka
OOPP	Osobní ochranné pracovní pomůcky
PHM	Pohonné hmoty
RID	Řád pro mezinárodní železniční přepravu nebezpečných věcí (RID)
RSM	Regionální správa majetku
SŽDC	Správa železniční dopravní cesty, s.o.
ŠU	Škodná událost
UN číslo	Čtyřmístné identifikační číslo, charakterizující látku

ČÁST PRVNÍ ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

Kapitola I Úvodní ustanovení

1. Tento předpis upravuje řešení havarijních úniků nebezpečných látek škodících životnímu prostředí a rychlé a efektivní zneškodňování jejich následků v podmínkách ČD. Havarijní úniky nebezpečných látek škodících životnímu prostředí mohou u ČD nastat při skladování pohonných hmot, maziv a dalších látek, při manipulaci s nimi, i při provozování drážní dopravy (únik pohonných hmot a maziv ze železničních kolejových vozidel).
2. Tento předpis platí pro ochranu životního prostředí při únicích nebezpečných látek na majetku ČD nebo z viny ČD a pro organizační zajištění a zneškodňování následků těchto úniků a je závazný pro všechny zaměstnance ČD.
3. Zajištění zneškodňování následků úniků nebezpečných látek způsobených činnostmi ČD na železniční dopravní cestě ve vlastnictví státu probíhá v souladu s podmínkami platné smlouvy číslo PDD 9001/18 ze dne 18. 12. 2018 uzavřené mezi SŽDC a ČD (SAP MM 4500838607).
4. V případě úniku nebezpečných látek v souvislosti s mimořádnou událostí není ustanoveními tohoto předpisu dotčena ohlašovací povinnost svolávání zaměstnanců ČD podle předpisu D 17 a Opatření k PNV č. j. 56 605/2016-O12, v platném znění.
5. Povinnost řídit se tímto předpisem platí při projednávání smluv uzavíraných mezi ČD a JPS, které předmět svého podnikání provozují na majetku ČD. Závaznost tohoto předpisu je nutné zahrnout do smluvních podmínek s JPS.
6. Všechny nově přijaté vnitřní předpisy a technické pomůcky ČD, dotýkající se ochrany životního prostředí, musí být v souladu s ustanoveními tohoto předpisu.
7. Odstranění úniku nebezpečných látek musí být odborně vedeno velitelem prvotního zásahu JPO HZS a následně odborně oprávněnými firmami v oblasti hydrogeologie (případně sanační geologii) a odpadového hospodářství.

Kapitola II Základní pojmy a názvy

8. Základním zákonem pro oblast životního prostředí je zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů, který obecně definuje:
 - a) Životní prostředí je vše, co vytváří přirozené podmínky existence organismů včetně člověka a je předpokladem jejich dalšího vývoje. Jeho složkami jsou zejména ovzdušší, voda, půda, horniny živé organismy, energie.
 - b) Znečišťování životního prostředí je vnášení takových fyzikálních, chemických nebo biologických činitelů do životního prostředí v důsledku lidské činnosti, které jsou svou podstatou nebo množstvím cizorodé pro dané prostředí. Přípustnou míru znečišťování určují mezní hodnoty stanovené zvláštními předpisy. Tyto hodnoty se stanoví v souladu s dosaženým stavem poznání tak, aby nebylo ohrožováno zdraví lidu a aby nebyly ohrožovány další živé organismy a ostatní složky životního prostředí.

- c) Poškození životního prostředí je zhoršování jeho stavu především znečištěváním a jinou lidskou činností a to nad míru stanovenou zvláštními předpisy. Poškození představuje takové zátěže životního prostředí, kdy dochází k narušení přirozených vazeb a životních podmínek.

9. Ekologickou újmu definuje § 10 zákona č. 17/1992 Sb., jako ztrátu nebo oslabení přirozených funkcí ekosystému, vznikající poškozením jejich složek, nebo narušením vnitřních vazeb a procesů v důsledku lidské činnosti.

10. Ekologická havárie – za ekologickou havárii ve smyslu tohoto předpisu se rozumí havárie dle § 40 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, je mimořádné závažné zhoršení nebo mimořádné závažné ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod. Za havárii se vždy považují případy závažného zhoršení nebo mimořádného ohrožení kvality povrchových nebo podzemních vod ropnými látkami, zvláště nebezpečnými látkami, popřípadě radioaktivními zářiči a radioaktivními odpady, nebo dojde-li ke zhoršení nebo ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod v chráněných oblastech přirozené akumulace vod nebo v ochranných pásmech vodních zdrojů. Dále se za havárii považují případy technických poruch a závad zařízení k zachycování, skladování, dopravě a odkládání ropných látek, zvláště nebezpečných látek, popřípadě radioaktivních zářičů a radioaktivních odpadů, pokud takovému vniknutí předcházejí.

11. MU je nehoda nebo incident, ke kterým došlo v souvislosti s provozováním drážní dopravy nebo pohybem drážního vozidla na dráze nebo v obvodu dráhy a které ohrozily nebo narušily bezpečnost drážní dopravy, bezpečnost osob, bezpečnou funkci staveb nebo zařízení, nebo životní prostředí (§ 49 odst. I zákona č. 266/1994. Sb., o dráhách, ve znění pozdějších předpisů).

12. ŠU je událost, ze které vznikla škoda a která by mohla být důvodem vzniku práva na pojistné plnění ve vztahu k odstranění následků úniku nebezpečných látek škodících životnímu prostředí.

13. Nakládání se závadnými látkami ve smyslu vyhlášky č. 450/2005 Sb., o náležitostech nakládání se závadnými látkami a náležitostech havarijního plánu, způsobu a rozsahu hlášení havárií, jejich zneškodňování a odstraňování jejich škodlivých následků, ve znění pozdějších předpisů, se rozumí jejich těžba, výroba, zpracování, skladování, zachycování, doprava, použití, zneškodňování, distribuce, prodej nebo jiné zacházení s nimi.

14. Zacházení se závadnými látkami, které je spojeno se zvýšeným nebezpečím pro povrchové nebo podzemní vody podle § 39 zákona č. 254/2001 Sb., - zacházení s nebezpečnou závadnou látkou nebo zvláště nebezpečnou závadnou látkou, které je součástí podnikatelské činnosti právnických osob nebo podnikajících fyzických osob, a to v ochranných pásmech vodních zdrojů I. a II. stupně, v ochranných pásmech přírodních léčivých zdrojů a zdrojů přírodních minerálních vod, v záplavových územích, na vodních tocích či vodních nádržích nebo v jejich blízkosti nebo v bezprostřední blízkosti kanalizačních vpustí a šachet svedených do kanalizace pro veřejnou potřebu nebo do povrchových vod. O zacházení se závadnými látkami, které je spojeno se zvýšeným nebezpečím pro povrchové nebo podzemní vody, se nejedná, je-li v uvedených oblastech nakládáno:

- a) se zvláště nebezpečnými závadnými látkami v kapalném skupenství v zařízení s celkovým množstvím v něm obsažených zvláště nebezpečných závadných látek do 10 l včetně nebo v pevném skupenství do 15 kg včetně nebo v přenosných, k tomu urč-

ných, obalech s celkovým množstvím v nich obsažených zvláště nebezpečných závadných látek do 15 l včetně,

- b) s nebezpečnými závadnými látkami v kapalném skupenství v zařízení s celkovým množstvím v něm obsažených nebezpečných závadných látek do 100 l včetně nebo v pevném skupenství do 150 kg včetně nebo v přenosných, k tomu určených, obalech s celkovým množstvím v nich obsažených nebezpečných závadných látek do 150 l včetně,
 - c) s uhlovodíky ropného původu jako pohonnými hmotami při provozu jednotlivých dopravních prostředků silniční, kolejové, vodní a letecké dopravy a mobilních mechanizačních prostředků, nebo
 - d) s hnojivy a přípravky na ochranu rostlin při jejich přímé aplikaci.
15. Nebezpečnou látkou pro potřeby tohoto předpisu se rozumí:
- a) závadná látka ve smyslu § 39 zákona č. 254/2001 Sb.,
 - b) nebezpečná věc ve smyslu RID a ADR,
 - c) nebezpečný odpad (zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů),
 - d) chemická látka a chemická směs ve smyslu zákona č. 350/2011 Sb., o chemických látkách a chemických směsích a o změně některých zákonů (chemický zákon), ve znění pozdějších předpisů).

Pokud látka vykazuje alespoň jednu nebezpečnou vlastnost uvedenou v právních předpisech, je tato látka považována za nebezpečnou a při nakládání s ní je nutné respektovat opatření plynoucí z příslušných právních předpisů. Mezi nejčastěji používané látky nebezpečné vodám patří v podmínkách ČD motorová nafta, oleje všech druhů, technické benzíny, hydroxidy a kyseliny pro akumulátory, některé chemikálie používané při provozu čistíren odpadních vod a další.

16. Havarista – osoba zastupující společnost při řešení MU/ŠU. Kontakt na havaristy je uveden v souboru „Kontakty na ekology ČD a jejich působnosti“, který je zveřejněn na webovém portále provozování dráhy (<http://provoz.szdc.cz/Portal/ViewArticle.aspx?oid=1601653>)

17. Supervizor – odborně způsobilá osoba dohlížející na správnost postupu prací při odstraňování ekologických zátěží. Spolupracuje s havaristou a jedná se státní správou.

18. Uživatel nebezpečných látek – každý, kdo s těmito látkami nakládá.

19. Havarijní plán dle zákona č. 254/2001 Sb. - je písemný dokument, vypracováváný podle § 39 odst. 2 písm. a) tohoto zákona uživatelem závadných látek zacházejícím s nimi ve větším rozsahu nebo se zvýšeným nebezpečím pro povrchové nebo podzemní vody. Organizační postup dle HP je přiměřeně uplatňován i při únicích nebezpečných látek, které svým rozsahem a významem ekologickou havárii nepředstavují.

20. Ochranné pásmo vodního zdroje je území v okolí vodního zdroje vymezené rozhodnutím vodoprávního úřadu, pro které platí zvláštní podmínky na ochranu jakosti a zdravotní nezávadnosti vody a jejího prostředí. Ochranná pásma se dělí na pásma I. stupně a II. stupně (http://heis.vuv.cz/default.asp?typ=96&oblast=isvs_opvz).

21. Povodí je označení pro území vymezené rozvodnicí a odvodňované tokem k určitému profilu na recipientu (vodnímu toku).

22. Ucelené provozní území – ve smyslu vyhlášky č. 450/2005 Sb., se pro účely tohoto předpisu uceleným provozním územím rozumí území na sebe navazujících obvodů OS a dalších právních subjektů. Jedná se o území, které je charakterizované společnými technickými nebo provozními podmínkami a vlastnostmi, včetně společných nebo souvisejících infrastruktur a inženýrských sítí.

23. Složky integrovaného záchranného systému (IZS) jsou HZS kraje, JPO zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany (zde jsou zařazeny i jednotky požární ochrany hasičské záchranné služby SŽDC), zdravotnická záchranná služba a Policie ČR.

24. Zásah k úniku nebezpečné látky je provedení ohlašovacích, technických a organizačních opatření k zajištění úniku a k zajištění bezpečnosti osob a majetku, k omezení šíření a zastavení úniku nebezpečné látky do jednotlivých složek životního prostředí. Je prováděn v časové tísni, zpravidla mimo manipulační plochy a za použití zvláštních osobních ochranných pracovních pomůcek. Zásah nelze považovat za nakládání s nebezpečnou látkou, prováděné podle schválených technologických postupů a předpisů.

25. Okamžitá prvotní opatření - v závislosti na rozsahu úniku a druhu unikající nebezpečné látky se doporučují následující činnosti:

- a) utěsnění zdroje úniku,
- b) uzavření zdroje úniku (zaslepení havarovaných potrubí), jímání unikající látky do vhodných nádob (přečerpání látek z porušených cisteren apod.),
- c) utěsnění kanalizačních vpustí,
- d) osazení jednoduchých norných stěn na hladinu povrchové vody,
- e) aplikace sorbentu.

Okamžitá prvotní opatření mohou být také prováděna zaměstnanci ČD, a to v závislosti na personálním obsazení OS a na vybavení potřebnými prostředky (sorpční materiál, např. vaxex, smetáky, plachty na zakrytí, záchytné nádoby, apod.).

26. Zneškodňováním ekologické havárie se rozumí opatření vedoucí k vyčištění prostředí (půdy, podzemní nebo povrchové vody, ovzduší) od nebezpečných látek. Cílem je uvedení složek životního prostředí na úroveň požadovanou právními předpisy, normativy nebo rozhodnutími místně příslušných orgánů státní správy.

27. Odstranění následků ekologické havárie znamená především odstranění látky uniklé do zemin a vod včetně odstranění použitých sorpčních prostředků a kontaminovaných obalů.

28. Ropná látka je souhrnný název používaný pro výrobky z ropy. Jedná se především o ropu, benzíny, benzen a jeho deriváty, motorovou naftu, petrolej, letecký petrolej, mazací olej, maziva a topné oleje. V případě úniků mohou kapalné ropné látky velmi nepříznivě ovlivnit fyzikální, chemické a biologické vlastnosti půdy a vody. Po chemické stránce jsou ropné látky uhlovodíky nebo jejich směsi.

29. Norná stěna je zařízení zabraňující šíření látek lehčích než voda (ropné látky), plouvoucích na hladině povrchových vod. Její účinnost při instalaci na toku je odvislá od typu proudění (laminární, turbulentní).

30. BL představuje dokument k nebezpečné látce nebo přípravku obsahující souhrn identifikačních údajů o výrobcu nebo dovozci, údaje o nebezpečné látce a údaje potřebné pro ochranu zdraví a životního prostředí. Tento list je povinná vypracovat osoba uvádějící nebezpečnou látku či přípravek na trh, tedy výrobce nebo dovozce. Dokument je poskytován bezplatně nejpozději při prvním předání nebezpečné látky jiné osobě a při dovozu nebo vývozu je předkládán rovněž celnímu úřadu. Může být poskytnut buď ve formě tištěné, nebo elektronické. Náležitosti bezpečnostního listu jsou stanoveny v nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006, o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek, o zřízení Evropské agentury pro chemické látky, o změně směrnice 1999/45/ES a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 793/93, nařízení komise (ES) č. 1488/94, směrnice Rady 76/769/EHS a směrnic Komise 91/155/EHS, 93/67/EHS, 93/105/EHS a 2000/21/ES.

31. Při nakládání s biologicky odbouratelnými kapalinami typu BIONAFTA, BIOOLEJE, které jsou využívány jako pohonné hmoty pro dopravní (železniční) a průmyslová zařízení (bionafta je směs methylesterů řepkového oleje a motorové nafty) je nutné postupovat dle ČSN EN 14 214, 65 6508. Při nakládání s tímto palivem je nutno dodržovat ekologická opatření, zejména zabránit znečištění vodních zdrojů, kde způsobí pokrytí hladiny vody vrstvou, zabraňující okysličování. V případě úniku většího množství těchto látek do vod se musí zabránit jejich dalšímu znečišťování, např. nornými stěnami a sorpčními prostředky u vod povrchových, odčerpáváním u vod podzemních. Při skladování ekologicky šetrných paliv a maziv v množství nad 50 m³ je povinnost zpracovat havarijný plán.

32. Informace o nebezpečných látkách obsahuje počítačový program ALARM. Jedná se o soubor přehledných a základních informací o jednotlivých látkách a produktech: názvy a synonyma látek, základní vlastnosti (způsoby hašení, zdravotní nebezpečnost, hořlavost, reaktivita, rozpustnost ve vodě), požárně-technické vlastnosti, přepravní skladovací podmínky, první pomoc a zdravotní ošetření, údaje o toxicitě. ALARM je k dispozici jako lokální aplikace u vedoucího havaristy GR ČD.

33. Přípravky na ochranu rostlin, adjuvanty: jejich definice je v článku 3 odst. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009, o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh a o zrušení směrnic Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS.

34. Předcházení ekologické újmy – povinnost předcházet ekologické újmě je stanovena zákonem č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to zejména prostřednictvím preventivních opatření.

35. Preventivní opatření – opatření přijaté v důsledku jednání, nebo opomenutí vedoucí k bezprostřední hrozbě ekologické újmy, jehož cílem je předejít takové újmě, nebo jí minimalizovat.

36. Vyjmenované činnosti - provozní činnosti uvedené v příloze č. 1 zákona č. 167/2008 Sb.

37. Protokol o základním hodnocení rizik ekologické újmy – náležitosti protokolu stanovuje příloha č. 1 nařízení vlády č. 295/2011 Sb., o způsobu hodnocení rizik ekologické újmy a bližších podmínkách finančního zajištění.

38. Podrobné hodnocení rizik ekologické újmy – náležitosti podrobného hodnocení rizik ekologické újmy stanovuje příloha č. 2 nařízení vlády č. 295/2011 Sb.

ČÁST DRUHÁ ZÁSADY PŘI NAKLÁDÁNÍ S NEBEZPEČNÝMI LÁTKAMI

Kapitola I Obecné zásady

39. Povinnost ochrany vod před nebezpečnými látkami je upravena zákonem č. 254/2001 Sb. Ve smyslu odst. 1 § 39 zákona č. 254/2001 Sb., má uživatel nebezpečných látek učinit přiměřená technická opatření, aby nebezpečné látky nevnikly do povrchových nebo podzemních vod a neohrozily jejich prostředí. Ve smyslu odst. 2 § 39 zákona č. 254/2001 Sb., má uživatel, který nakládá s nebezpečnými látkami ve větším rozsahu, nebo je-li nakládání s nimi spojeno se zvýšeným nebezpečím pro povrchové nebo podzemní vody, zpracovat HP. HP musí být projednán a schválen příslušným vodoprávním úřadem. Ke zpracovanému HP se vyjadřuje příslušný správce povodí. Může-li ekologická havárie ovlivnit vodní tok, projedná jej uživatel závadných látek před předložením ke schválení s příslušným správcem vodního toku.

40. Všeobecné požadavky na stavební řešení a požární ochranu skladů ropných látek a výdejních stanovišť jsou uvedeny v ČSN 65 0201, 65 0202, 73 0804, 75 3415 a dalších souvisejících ČSN. Zbrojení hnacích a tažených kolejových vozidel pohonnými hmotami z autocisteren mimo vyhrazená místa je zakázáno. Zbrojení se provádí vždy na stacionárním výdejním stanovišti, které je k tomuto účelu schváleno a je zabezpečeno proti možným úkapům. Zbrojení hnacích a tažených kolejových vozidel mimo vyhrazená místa lze povolit pouze ve výjimečných případech v případě splnění všech zákonných povinností a s písemným souhlasem správce předmětného majetku (pozemku, nemovitosti), za předpokladu převzetí plné zodpovědnosti za případné způsobené škody a omezení využití majetku včetně sankcí.

41. Dle ČSN 75 3415 musí být při stáčení ropných látek manipulační plochy stavebně řešeny jako nepropustné a sklonově upravené tak, aby v případě úniku ropných látek nedošlo k jejich úniku do okolí.

42. Nakládání s nebezpečnými odpady upravuje zákon č. 185/2001 Sb. a vyhláška č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, ve znění pozdějších předpisů.

43. Skladování přípravků na ochranu rostlin nebo adjuvantů se řídí vyhláškou č. 132/2018 Sb., o přípravcích a pomocných prostředcích na ochranu rostlin, ve znění pozdějších předpisů a ČSN 46 5891.

44. Práva a povinnosti osob při předcházení ekologické újmy a při její nápravě upravuje zákon č. 167/2008 Sb. Tento zákon dále upravuje postup zjišťování, zda došlo k ekologické újmě, nebo hrozí-li bezprostředně újma na chráněných druzích volně žijících živočichů či planě rostoucích rostlin, na přírodních stanovištích vymezených tímto zákonem, na vodě nebo půdě, a upravuje výkon státní správy v této oblasti.

Kapitola II Specifické zásady, vyplývající z předpisů ČD

45. Podmínky pro nakládání s nebezpečnými látkami, které provádějí JPS na pozemcích a v prostorách ČD a na železniční dopravní cestě ČD:

- a) Při pronájmech nemovitostí nebo jejich částí postupuje pronajímatel podle předpisu ČD M 11. V uzavřených smlouvách musí být uvedeno, s jakou konkrétní lát-

kou/předměty bude nakládáno. Jako součást technické složky obchodního případu je v odůvodněných případech (pronajímáný pozemek se nachází v ochranném pásmu vodního zdroje, nájemce bude nakládat s nebezpečnou látkou) žadoucí doložit doklad o výchozím stavu pronajímaného pozemku/objektu, v podzemní vodě studny/hydrogeologického vrtu a/nebo v zemině se stanoví obsah cizorodých látek, které budou vznikat z činnosti nájemce.

- b) Smlouvy, v rámci jejichž plnění bude docházet k nakládání s nebezpečnými látkami, musí respektovat rámec povinností daný zákony (především zákonem č.17/1992 Sb., zákonem č. 254/2001 Sb., zákonem č. 266/1994 Sb., zákonem č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, apod.) a vnitřními předpisy ČD s tím, že pozornost musí být věnována rozsahu a zajištění odpovědnosti JPS provozujícího takovou činnost na pozemcích a v objektech ČD. Tato odpovědnost musí být koncipována tak, aby vyloučila odpovědnost ČD za případné škody a zaručila náhradu takové škody v plném rozsahu.
- c) V závislosti na rozsahu nakládání s nebezpečnými látkami musí být zpracovaný provozní řád provozovatelem zařízení; v provozním řádu musí být mimo jiné rovněž uveden postup přerušování práce při zhoršení meteorologických podmínek, zejména při manipulaci s látkami rozpustnými ve vodě a s práškovými substráty v nezastřešených a neodstíněných prostorách.
- d) V závislosti na rozsahu nakládání s nebezpečnými látkami musí být pro tuto činnost zpracovaný HP, schválený místně příslušným vodoprávním úřadem. Havarijní plán si zpracovávají JPS sami. V případě, že OS má zpracovaný HP - pak HP JPS tvoří samostatnou složku havarijního plánu OS, která je správcem pronajímané nemovitosti. Po ukončení činnosti/nájmu jsou předmětné havarijní plány vyřazeny z havarijních plánů OS, jejich archivace se řídí skartačním řádem.
- e) V odůvodněných případech doloží JPS po skončení nájmu nezávadnost využívané nemovitosti.
- f) JPS si stanoví organizační a technická opatření k zajištění požární ochrany ve smyslu předpisu o požární ochraně.
- g) Vedoucí OS, který je zodpovědný za uzavírání smluv s JPS na dodání služeb a stavebních prací, zajistí seznámení těchto osob s podmínkami tohoto předpisu, které se jich mohou týkat. Tato povinnost je stanovena i pro smlouvy uzavřené na GŘ a postoupené OS.

46. Vedoucí pracoviště musí mít k dispozici seznam používaných chemických látek a směsí na svém pracovišti a aktuální BL. Zaměstnanci musí být seznámeni s bezpečnostními listy používaných chemických látek a směsí. BL musí být dostupné na každém pracovišti (skladu, provozu, dílně, atd.), popř. na jiném vhodném trvale dostupném místě a musí být aktuální. Odpovědný zaměstnanec materiálně technického zabezpečení odpovídá za uložení bezpečnostních listů nakoupeného materiálu na pracoviště, kde se s ním nakládá. OS zajistí proškolení zaměstnanců ve smyslu odpovídajících opatření GŘ ČD.

47. V závislosti na provozování činnosti vyjmenované v příloze č. 1 zákona č. 167/2008 Sb., musí být zpracováno hodnocení rizik ekologické újmy podle nařízení vlády č. 295/2011 Sb., Základní hodnocení rizik ekologické újmy zpracovává ekolog OS.

Kapitola III Bezpečnost a ochrana zdraví při práci

48. Pro pracoviště ČD, na nichž se nakládá s nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi klasifikovanými jako vysoce toxické, toxické, žíravé, karcinogenní kategorie 1 nebo 2, mutagenní kategorie 1 nebo 2, toxické pro reprodukci kategorie 1 nebo 2 a dále látkami a směsmi, které mají přiřazenu kategorii nebo kategorie nebezpečnosti karcinogenita kategorie 1A nebo 1B, mutagenita v zárodečných buňkách kategorie 1A nebo 1B a toxicita pro reprodukci kategorie 1A nebo 1B, musí být vydána písemná pravidla o bezpečnosti, ochraně zdraví a ochraně životního prostředí při práci s nimi (dále jen „pravidla“). Pravidla musí být volně dostupná zaměstnancům na pracovišti, kde se s těmito látkami nakládá a musí obsahovat zejména informace o nebezpečných vlastnostech látek a směsí uvedených ve větě první, se kterými zaměstnanci nakládají, pokyny pro bezpečnost, ochranu zdraví a ochranu životního prostředí, pokyny pro první předlékařskou pomoc a postup při nehodě. Text pravidel bude projednán s orgánem ochrany veřejného zdraví příslušným podle místa činnosti. Za vydání pravidel zodpovídá místně příslušný ekolog, který pravidla připraví ve spolupráci s osobou odborně způsobilou pro BOZP. Za dodání aktuálních podkladů místně příslušnému ekologovi, a to i v průběhu nakládání s chemickými látkami a směsmi, odpovídá vedoucí pracoviště.

49. Při nakládání s chemickými látkami a směsmi je také potřeba dodržovat pravidla a zásady, které vycházejí ze zákona č. 350/2011 Sb.

50. Základní zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci pro provozování dráhy a drážní dopravy řeší předpis ČD Op 16. Podmínky a předpoklady pro přidělování OOPP určeným zaměstnancům stanovuje předpis ČD M 36.

Kapitola IV Havarijní plán

51. HP je písemný soubor plánovaných opatření k provádění zneškodnění ekologické havárie. Organizační postup dle HP je přiměřeně uplatňován i při únicích nebezpečných látek, které svým rozsahem a významem ekologickou havárii nepředstavují.

52. Dle zákona č. 254/2001 Sb., musí zpracovat HP každý, kdo nakládá ve větším rozsahu se závadnými látkami, nebo když zacházení s nimi je spojeno se zvýšeným nebezpečím pro povrchové nebo podzemní vody. Rozsah zacházení se závadnými látkami většího rozsahu a rozsah HP je uveden ve vyhlášce č. 450/2005 Sb.

53. HP zpracovávají OS, které provozují skladové hospodářství nebezpečných látek a/nebo provádí nakládání/překládání nebezpečných látek a dále dle čl. 52 tohoto předpisu. HP se postoupí ke schválení vodoprávnímu úřadu, který rozhodne o jeho konečném rozsahu.

54. HP zpracovávají místně příslušné OS ve dvou vyhotoveních.

55. Kontrolu HP provádí zpracovatel minimálně jednou ročně. Aktualizaci provádí zpracovatel vždy po provedení změn provozu nebo po nahlášení změn od JPS viz čl. 45 bod b) tohoto předpisu.

56. HP jsou v OS uloženy na pracovištích, kde se nakládá s nebezpečnými látkami a na pracovištích se stálou službou, tj. v kanceláři službu konajícího strojmistra nebo u vedoucích jednotlivých pracovišť a na pracovištích, kde se nakládá s nebezpečnými látkami.

Kapitola V

Protokol o hodnocení rizik ekologické újmy

57. Protokol o hodnocení rizik újmy na životním prostředí je písemný dokument hodnocení rizik ekologické újmy v rozsahu odpovídajícímu pravděpodobnosti jejího vzniku a závažnosti možných vlivů na životní prostředí.

58. Dle zákona č. 167/2008 Sb., provádí hodnocení rizik ekologické újmy provozovatel činností uvedených v příloze č. 1 tohoto zákona.

59. Náležitosti protokolu stanovuje nařízení vlády č. 295/2011 Sb.

60. Protokol o základním hodnocení rizik zpracovávají OS, které provozují vyjmenovanou činnost. V případě, že OS provozuje více vyjmenovaných činností, zpracuje protokol pro každou činnost a místo činnosti zvlášť.

61. V případě, že v rámci základního hodnocení rizik ekologické újmy dosáhne více než 50 bodů, zpracuje OS podrobné hodnocení rizik ekologické újmy.

62. Protokoly jsou uloženy u odpovědného ekologa příslušné OS.

ČÁST TŘETÍ

ZNEŠKODŇOVÁNÍ EKOLOGICKÉ HAVÁRIE

Kapitola I

Ohlášení havarijního úniku

63. Zaměstnanec ČD, který zjistil jakýkoliv únik látky v obvodu OS, nebo je na tuto skutečnost upozorněn cizí osobou, vyrozumí neprodleně o uvedené skutečnosti vedoucího zaměstnance OS. Ten dále vyrozumí krajské operační informační středisko/operační informační středisko místně příslušné JPO HZS, do jejichž záahového obvodu OS (resp. traťový úsek) patří a v případě zásahu JPO HZS ČR zajistí další ohlašovací povinnost. Zásahuje-li JPO HZS SŽDC přebírá ohlašovací povinnost operační informační středisko HZS SŽDC. Jde-li o únik nebezpečných látek v souvislosti s MU, probíhá vyrozumění podle předpisu D 17 a Opatření k PNV č.j. 56 605/2016-O12, v platném znění.

64. Součástí ohlášení úniku látky v železniční stanici nebo kolejišti (vlečce) OS ČD je uvedení, zda se jedná o únik z hnacího vozidla, cisternového vozu nebo jiného nákladního vozu, z obalů uložených na nákladním voze nebo ze silničního vozidla. Dále se uvede identifikační číslo nebezpečnosti (horní číslo) a UN číslo (spodní číslo) z oranžové tabulky (je-li na voze umístěna), druh nálepky pro označení nebezpečí uvedených na voze a odhadnuté množství uniklé látky (nebo s možností úniku). Příklad těchto vyobrazení pro některé "obecně známé" nebezpečné látky (motorová nafta, benzín, letecký benzín) uvádí příloha č. 2 tohoto předpisu.

65. Při úniku nebezpečné látky v oblasti skladového hospodářství se při ohlášení vychází ze znalosti o uskladněných látkách a z možnosti přesnějšího určení množství uniklé látky.
66. Do příjezdu JPO HZS je nutné, aby zaměstnanci dotčených OS:
- a) zajistili splnění podmínek předpisu Op 16, tj. zajištění ochrany zdraví a bezpečnosti na místě havárie,
 - b) v případě úniku "obecně známé" nebezpečné látky (motorová nafta, motorové oleje, benzín, apod.) zajistili, s ohledem na materiálové vybavení OS a s ohledem na zajišťovaný provoz, provedení okamžitých prvotních opatření dle čl. 25 tohoto předpisu, a to při dodržení zásad protipožární bezpečnosti; v ostatních případech se vyčká příjezdu zásahové JPO HZS.

Kapitola II

Zásah k havarijnímu úniku

67. Prvotní zásah k havarijnímu úniku v obvodu OS provádí JPO HZS, a to bez ohledu na velikost úniku.
68. Vedoucí zaměstnanec OS (v případě zásahu JPO HZS ČR) nebo operační informační středisko JPO HZS SŽDC (v případě zásahu JPO HZS SŽDC), v závislosti na rozsahu havarijního úniku, vyrozumí:
- a) další složky IZS, tj. zdravotnickou záchrannou službu, Policii ČR,
 - b) havaristu GŘ ČD a v případě potřeby ekologa OS; seznam jmen a telefonních kontaktů havaristů GŘ ČD, ekologů OS a pohotovostních zaměstnanců OS je k dispozici na webovém portálu provozování dráhy:
(<http://provoz.szdc.cz/portal/ViewArticle.aspx?oid=1601653>).
- Za aktualizaci seznamu zaměstnanců ČD odpovídá vedoucí havarista GŘ ČD,
- c) místně příslušný vodoprávní úřad nebo, v případě nedostupnosti, místně příslušný OI ČIŽP,
 - d) provozovatele vodního díla, došlo-li k havarijnímu úniku do kanalizačních vpustí a/nebo v ochranném pásmu vodního zdroje,
 - e) správce povodí případně správce vodních toků,
 - f) Rybářský svaz (došlo-li k úniku nebezpečné látky do povrchových vod).

69. Za zajištění údajů potřebných k šetření havárie (údaje o unikající látce, o vozidle apod.) v průběhu prvotního zásahu odpovídá ředitel příslušné OS.

70. Vedoucím prací je velitel zásahu JPO HZS a ten také rozhoduje o ukončení prvotního zásahu k havarijnímu úniku.

71. Havarista GŘ ČD ve spolupráci s ekologem OS si po ukončení prvotního zásahu vyžádá u velitele zásahu předání písemné informace o stavu události/místě zásahu. Tito zaměstnanci zajistí předání písemné informace vedoucímu své OS. Tato písemná zpráva popisuje výchozí situaci, provedená opatření, rozsah provedených prací a situaci v době předání.

72. Zásah při havarijním úniku nelze posuzovat jako nakládání s nebezpečnou látkou z důvodů:

- a) je prováděn ve většině případů mimo manipulační plochy,
- b) je prováděn v časové tísní v havarijní situaci a havarijními prostředky (ohrožení okolí),
- c) může být prováděn za použití zvláštních OOPP (přetlakové protichemické obleky, dýchací přístroje, atd.), které se při běžné manipulaci, prováděné dle předpisů určených technologických postupů, nepoužívají.

Kapitola III

Zneškodnění a odstranění následků úniků nebezpečných látek způsobených vinou ČD

73. Způsobí-li únik nebezpečných látek takové poškození/znečištění životního prostředí, které není možno zlikvidovat pouze v rámci prvotního zásahu JPO HZS, následují opatření k nápravě, která zahrnují odstranění kontaminovaného šterku z kolejí, kontaminované zeminy, odčerpávání znečištěných podzemních vod a jejich čištění, odstraňování kontaminantu z povrchových vod a dalších, uvedení místa úniku do původního stavu.

74. Havarista GŘ ČD zkontroluje, zda byly o havárii informovány příslušné orgány státní správy a samosprávy (vodoprávní úřad, ČIŽP) a zajistí přítomnost supervizora na místě.

75. Do doby vydání stanoviska orgánů státní správy a samosprávy (tj. od ukončení prvotního zásahu až do doby vydání stanoviska), je vždy postupováno v souladu s návrhem supervizora, který je projednán s havaristy zainteresovaných stran.

76. O opatření k nápravě a jeho rozsahu rozhoduje místně příslušný vodoprávní úřad nebo ČIŽP.

77. Opatření k nápravě je povinná zajistit OS ČD, která škodu způsobila v souladu s ekonomickými pravidly ČD. Odborný dohled zajišťuje hydrogeolog a sanační práce provádí odborné firmy.

78. V případě již vydaného rozhodnutí orgánu státní správy a samosprávy jsou nápravná opatření realizována v souladu s tímto rozhodnutím ve spolupráci se supervizorem. Organizace nápravných opatření je v kompetenci havaristy GŘ ČD.

79. Odstranění prvotních následků úniků nebezpečných látek představuje odstranění vzniklého kontaminovaného odpadního materiálu po prvotním zásahu JPO HZS. Odpadní materiál vede v evidenci ten, z jehož činnosti vznikl ve smyslu platných právních předpisů, pokud nebude smluvně stanoveno jinak.

80. Za zajištění technické dokumentace inženýrských sítí ČD a další dokumentace ČD potřebné k zásahu a následným sanačním pracím odpovídá vedoucí zaměstnanec OS ČD, která vede dotčené nemovitosti v majetkové evidenci. Není-li tato dokumentace již součástí havarijního plánu, objednáva vytyčení inženýrských sítí ve správě ČD OS na své náklady. Za organizační zajištění zakreslení - vytyčení inženýrských sítí JPS (sítě ČD Telematika, SŽDC, ČEZ, Telefónica O2, plynárenských a vodárenských společností, vojenské ubytovací správy) odpovídá vedoucí zaměstnanec OS, která vede dotčené nemovitosti v majetkové evidenci. JPS provedou zakreslení – vytyčení sítí na požádání.

81. Povolení ke vstupu do obvodů ČD a proškolení z bezpečnostních předpisů ČD (kabinet bezpečnosti práce) pro odborně oprávněné firmy a proškolení ze specifických podmínek

jednotlivých obvodů OS zajistí OS. Zástupce firmy požádá o proškolení (písemně či ústně) vedoucího (zástupce) dotčené OS.

82. Po ukončení odborných prací zajistí havarista GŘ ČD konání místního šetření za účasti všech zainteresovaných stran, při kterém bude posouzeno splnění uložených nápravných opatření.

Kapitola IV

Zneškodnění a odstranění následků úniků nebezpečných látek způsobených JPS na majetku ČD

83. Po obdržení informace o vzniku MU havarista GŘ ČD ve spolupráci s ekologem OS ČD informuje telefonicky havaristu nebo zástupce s havarijní pohotovostí dotčeného JPS.

84. V případě, že havarijní únik byl zlikvidován v rámci prvotního zásahu HZS, zajistí havarista GŘ ČD předání svodného hlášení havaristovi dotčeného JPS.

85. Pokud nelze následky MU zlikvidovat v rámci prvotního zásahu, předá havarista GŘ ČD informaci o dalším postupu SMS zprávou (popřípadě emailem) havaristovi dotčeného JPS.

86. Havarista GŘ ČD zkontroluje, zda byly o havárii informovány příslušné orgány státní správy a samosprávy (vodoprávní úřad, OI ČIŽP) a zajistí přítomnost supervizora na místě.

87. V případě odběru vzorků kontaminované zeminy, vody nebo jiného materiálu zašle havarista GŘ ČD informace o odběru (emailem) a zajistí včasné dodání výsledků rozborů havaristovi dotčeného JPS.

88. Do doby vydání stanoviska orgánů státní správy a samosprávy (tj. od ukončení prvotního zásahu až do doby vydání stanoviska), je vždy postupováno v souladu s návrhem supervizora, který je projednán s havaristy zainteresovaných stran.

89. V případě, že není k dispozici vyjádření některého z havaristů nebo v případě, že s navrženým postupem supervizora nebude některý havarista souhlasit, musí havarista s rozdílným stanoviskem obratem předložit v písemné podobě své stanovisko se zdůvodněním havaristovi, který nápravná opatření bude zajišťovat (konečné rozhodnutí je vždy v pravomoci havaristy zastupujícího vlastníka nemovitosti). Toto stanovisko bude následně projednáno s havaristy a supervizorem.

90. V případě již vydaného rozhodnutí orgánu státní správy a samosprávy jsou nápravná opatření realizována v souladu s tímto rozhodnutím ve spolupráci se supervizorem. Organizace nápravných opatření je v kompetenci havaristy společnosti uvedené v tomto rozhodnutí.

91. V případě potřeby získání a ověření dalších doplňujících informací bude vždy příslušný havarista JPS prostřednictvím ČD kontaktovat supervizora.

92. Havarista rozhodující o dalším postupu zajišťuje konání místních šetření za účasti všech zainteresovaných stran (orgány státní správy a samosprávy, supervizor, havaristé).

93. Po ukončení odborných prací zajistí havarista společnosti, která zajišťovala nápravná opatření, konání místního šetření za účasti všech zainteresovaných stran (viz čl. 102) tohoto předpisu), při kterém bude posouzeno splnění uložených nápravných opatření.

94. V případě, že odstranění následků havarijního úniku bude zajišťovat na základě vydaného rozhodnutí orgánů státní správy a samosprávy havarista JPS, předá po ukončení prací havaristovi GŘ ČD vyjádření (potvrzení) supervizora a orgánů státní správy a samosprávy, že jimi realizovaná nápravná opatření byla splněna.

95. Na realizaci a řízení prací spojených s likvidací ekologické havárie budou vystaveny písemné objednávky. Vystavení objednávek zajistí ten právní subjekt, na jehož adresu bylo vystaveno rozhodnutí o nápravných opatření nebo ten, kterému to tímto rozhodnutím bylo nařízeno. Náklady za tyto práce budou následně přefakturovány viníkovi havárie (v případě, že objednávky nevystavil viník sám).

Kapitola V

Zneškodnění a odstranění následků úniků nebezpečných látek způsobených JPS na cizím majetku

96. Havárie, které nezpůsobily ČD a jsou na cizím majetku, jsou řešeny v souladu s legislativou a vnitřními předpisy dotčených JPS.

Kapitola VI

Činnost ekologů ČD

97. Havarista GŘ ČD:

- a) koordinuje zneškodňování následků havarijních úniků až do jejich konečného odstranění,
- b) koordinuje provádění prací ve spolupráci s JPO HZS a dodavateli prací,
- c) spolupracuje s ekology a pohotovostními zaměstnanci OS na organizačním zajištění odstraňování následků havarijních úniků,
- d) havarista GŘ ČD zajišťuje účast na kontrolních dnech sanačních prací,
- e) vedoucí havarista GŘ ČD vede evidenci veškerých havarijních úniků způsobené činností ČD.

98. Ekolog/pohotovostní zaměstnanec OS:

- a) se organizačně zúčastňuje zneškodňování úniků nebezpečných látek vzniklých ve vyhrazených obvodech OS,
- b) spolupracuje s velitelem JPO HZS,
- c) vždy průběžně informuje ekologa/havaristu GŘ ČD,
- d) ve spolupráci s havaristou GŘ ČD se podílí na zneškodňování následků havarijních úniků,
- e) po dohodě s havaristou GŘ ČD vyzoomí supervizi a odbornou firmu, která zajistí odstranění kontaminovaného materiálu, geologické koordinace prací, sanaci podzemních vod a zpracuje závěrečnou zprávu o průběhu odstranění následků havarijního úniku pro vodoprávní úřad,

- f) v případě potřeby jedná s místně příslušným vodoprávním úřadem a OI ČIŽP,
- g) na místě zajišťuje provedení nápravných opatření uložených orgány dle bodu d),
- h) účastní se kontrolních dní sanačních prací.

99. Při úniku nebezpečných látek v kolejišti na železniční dopravní cestě ve vlastnictví státu poskytují ekologové a pohotovostní zaměstnanci OS potřebnou organizační součinnost zaměstnancům SŽDC (ekologům), v jejichž kompetenci je odstranění následků havarijního úniku nebezpečné látky.

100. V případě úniku nebezpečných látek do životního prostředí na železniční dopravní cestě celostátní dráhy ve vlastnictví státu z viny ČD bude po ukončení prvotního zásahu JPO HZS převzata organizace řešení havarijních následků příslušným ekologem ČD ve spolupráci s havaristou GŘ ČD, který bude průběžně informovat příslušné havaristy SŽDC. Organizační řízení provozu na železniční dopravní cestě je v gesci SŽDC.

Kapitola VII Havarijní komise

101. V závislosti na rozsahu havarijního úniku a je-li to účelné, rozhodne velitel JPO HZS o ustavení havarijní komise. Havarijní komisi tvoří:

- a) velitel zasahujícího útvaru HZS, ten je vedoucím komise při prvotním zásahu,
- b) zástupce vodoprávního úřadu nebo OI ČIŽP,
- c) vedoucí (pověřený zástupce) místně příslušného správce majetku,
- d) ekolog OS a dle potřeby havarista GŘ ČD,
- e) zástupci odborně oprávněných firem, které budou provádět sanační práce.

102. Vedoucím komise po ukončení prvotního zásahu JPO HZS se stává ekolog OS, v případě účasti havarista GŘ ČD, nevyžádá-li si tuto funkci zástupce vodoprávního úřadu nebo OI ČIŽP.

103. Členové havarijní komise se scházejí na požádání vedoucího komise a zajišťují potřebné doklady, technické prostředky a další práce.

Kapitola VIII Záznam o havarijním úniku nebezpečné látky

104. O každém úniku nebezpečné látky, jehož následek představuje ekologickou havárii, musí být proveden písemný "Záznam o havarijním úniku nebezpečné látky". Za sepsání záznamu odpovídá ekolog dotčené OS ve spolupráci s havaristou GŘ ČD, který jej dále zašle na příslušný vodoprávní úřad.

105. Záznam o havarijním úniku nebezpečné látky obsahuje zejména:
- a) místo úniku - obec, kraj, úsek dopravní cesty, bližší popis místa,
 - b) časové údaje o úniku - datum a hodina, kdy byl únik zpozorován a kdy vznikl,
 - c) kdo únik zpozoroval, jména svědků,
 - d) druh a množství uniklé nebezpečné látky,
 - e) provozovatele zařízení, z něhož nebezpečná látka unikla,
 - f) odesílatele a příjemce nebezpečné látky,
 - g) příčina úniku,
 - h) rozsah znečištění (půdy, vody, zařízení), pořízenou fotodokumentací,
 - i) popis a předpokládaný rozsah škod,
 - j) popis zásahu k havarijnímu úniku (kdo zásah provedl, realizovaná technická a organizační opatření),
 - k) rozhodnutí o opatřeních určených vodoprávním úřadem nebo ČIŽP,
 - l) další rozhodnutí a úkoly dle dispozic odborně oprávněné firmy nebo ekologa OS s ohledem na specifickou místu (odběr vzorků nebezpečné látky, znečištěné vody, zeminy).

ČÁST ČTVRTÁ NÁKLADY NA SANACI, VYHODNOCENÍ A UZAVÍRÁNÍ EKOLOGICKÉ HAVÁRIE

106. Náklady na odstranění následků ekologické havárie na pozemcích SŽDC a zaviněné zaměstnanci ČD jsou hrazeny jako škodní události ve smyslu smlouvy číslo PDD 9001/18 ze dne 18. 12. 2018.

107. Náklady na odstranění následků ekologické havárie na majetku ČD jsou hrazeny v souladu s platnými Ekonomickými pravidly společnosti České dráhy, a.s. Vystavení objednávky zajistí ten právní subjekt, na jehož adresu bylo vystaveno rozhodnutí o nápravných opatření nebo ten, kterému to tímto rozhodnutím bylo nařízeno. Náklady za tyto práce budou následně přefakturovány viníkovi havárie (v případě, že objednávky nevystavil viník sám).

108. Hrazení finančních nákladů za práce a služby, poskytnuté ostatními OS, je prováděno v souladu s platnými Ekonomickými pravidly společnosti České dráhy, a.s.

109. Na každý zásah dodavatele při havarijním úniku nebezpečných látek do životního prostředí bude objednatelem do 14 dnů od jednoznačné specifikace viníka vystavena objednávka podepsaná oprávněnou osobou dle Podpisového řádu společnosti České dráhy, a.s.

110. Dodavatel odborných prací vyhodnocuje provedené práce v technických zprávách, které jsou havaristou GŘ ČD postoupeny tomu orgánu (vodoprávní úřad, OI ČIŽP), který nařídil provedení opatření k nápravě a příslušné OS.

111. Ukončení činnosti na zneškodnění ekologické havárie vyhodnocuje a uzavírá pro účely ČD havarista GŘ ČD ve spolupráci s ekologem OS. V případě stanovení cílových limitů vodoprávními úřadem bude sanace ukončena na základě rozhodnutí tohoto úřadu.

ČÁST PÁTÁ ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

112. K datu nabytí účinností tohoto předpisu se ruší Směrnice k ochraně životního prostředí před znečištěním nebezpečnými látkami, č. j. 56 791/2011 ze dne 21. 10. 2011 a Metodický pokyn k postupu při vzniku mimořádných událostí s havarijním únikem nebezpečných látek do životního prostředí ze dne 25. 4. 2012.

Příloha č. 1**Seznam souvisejících právních předpisů, norem a smluv**

a) Obecně závazné právní předpisy:

- Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 266/1994 Sb., o dráhách, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 77/2002 Sb., o akciové společnosti České dráhy, státní organizaci Správa železniční dopravní cesty a o změně zákona č. 266/1994 Sb., o dráhách, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újme a o její nápravě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 350/2011 Sb., o chemických látkách a chemických směsích a o změně některých zákonů (chemický zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií)
- Nařízení vlády ČSR č. 40/1978 Sb., o chráněných oblastech přirozené akumulace vod Beskydy, Jeseníky, Jizerské hory, Krkonoše, Orlické hory, Šumava, Žďárské vrchy
- Nařízení vlády ČSR č. 10/1979 Sb., o chráněných oblastech přirozené akumulace vod Brdy, Jablunkovsko, Krušné hory, Novohradské hory, Vsetínské vrchy a Žamberk – Králíky

- Nařízení vlády ČSR č. 85/1981 Sb., o chráněných oblastech přirozené akumulace vod Chebská pánev a Slavkovský les, Severočeská křída, Východočeská křída, Polická pánev, Třeboňská pánev a Kwartér řeky Moravy
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006, o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek, o zřízení Evropské agentury pro chemické látky, o změně směrnice 1999/45/ES a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 793/93, nařízení komise (ES) č. 1488/94, směrnice Rady 76/769/EHS a směrnic Komise 91/155/EHS, 93/67/EHS, 93/105/EHS a 2000/21/ES
- Nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009, o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh a o zrušení směrnic Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS
- Nařízení vlády č. 295/2011 Sb., o způsobu hodnocení rizik ekologické újmy a bližších podmínkách finančního zajištění
- Nařízení vlády č. 401/2015 Sb., o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech
- Vyhláška č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 450/2005 Sb., o náležitostech nakládání se závadnými látkami a náležitostech havarijního plánu, způsobu a rozsahu hlášení havárií, jejich zneškodňování a odstraňování jejich škodlivých následků, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 376/2006 Sb., o systému bezpečnosti provozování dráhy a drážní dopravy a o postupech při vzniku mimořádných událostí na dráhách, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 17/2009 Sb., o zjišťování a nápravě ekologické újmy na půdě
- Vyhláška č. 225/2015 Sb., o stanovení rozsahu bezpečnostních opatření fyzické ochrany objektu zařazeného do skupiny A nebo skupiny B
- Vyhláška č. 93/2016 Sb., o Katalogu odpadů
- Vyhláška č. 132/2018 Sb., o přípravcích a pomocných prostředcích na ochranu rostlin
- Řád pro mezinárodní železniční přepravu nebezpečných věcí (RID), Přípojek C k Úmluvě o mezinárodní železniční přepravě (COTIF), ve znění pozdějších předpisů

b) České technické normy:

ČSN 06 1008	Požární bezpečnost tepelných zařízení.
ČSN 07 8304	Tlakové nádoby na plyny. Provozní pravidla.
ČSN EN 14 214 (65 6507)	Biopalivo pro vznětové motory - methylestery řepkového oleje. Motorová paliva – Metylestery mastných kyselin (FAME) pro vznětové motory – Technické požadavky a metody zkoušení.
ČSN 46 5891	Skladování přípravků na ochranu rostlin.
ČSN 65 0201	Hořlavé kapaliny. Prostory pro výrobu, skladování a manipulaci.
ČSN 65 0202	Hořlavé kapaliny. Plnění a stáčení. Výdejní čerpací stanice.
ČSN 65 6508	Motorová paliva - Směsné motorové nafty obsahující methylestery mastných kyselin (FAME) - Technické požadavky a metody zkoušení.
ČSN 73 0804	Požární bezpečnost staveb. Výrobní objekty.
ČSN 75 3415	Ochrana vod před ropnými látkami. Objekty pro manipulaci s ropnými látkami a jejich skladování.

c) Související vnitřní předpisy:

ČD D 17	Předpis pro hlášení a šetření mimořádných událostí
ČD 1/D 17	Prováděcí opatření k předpisu ČD D 17
ČD M 11	Předpis o prodeji a pronájmu nemovitostí Českých drah, a.s.
ČD M 34	Předpis o stanovení požadavků plynoucích z platné legislativy v oblasti životního prostředí v podmínkách ČD
ČD M 35	Předpis pro zastupování Českých drah, a.s., před orgány státní správy v oblasti životního prostředí
ČD M 36	Předpis pro poskytování osobních ochranných pracovních prostředků zaměstnancům Českých drah, a.s. (55 619/2019-O10)
ČD M 39	Předpis o nakládání s chemickými látkami a chemickými směsmi
ČD Op 16	Předpis o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci

57 539/2017-O1- Ekonomická pravidla společnosti České dráhy, a.s.

57 695/2018-O25 - Podpisový řád společnosti České dráhy, a.s.

58 153/2017-O25 - Předpis pro vnitřní normotvorbu společnosti České dráhy, a.s.

55 684/2013-O9 - Pracovní řád Českých drah, a.s.

56 605/2016-O12 – Opatření předsedy představenstva společnosti české dráhy, a.s., kterým se upravují činnosti při Přepravě nebezpečných věcí a působnost Bezpečnostních poradců společnosti ČD, a.s. (v textu také „Opatření k PNV“)

d) Smlouvy:

59005/2018-SŽDC-GŘ-O5 Smlouva číslo PDD 9001/18 o provozování drážní dopravy na celostátní dráze a regionálních dráhách ze dne 18. 12. 2018 uzavřená mezi SŽDC a ČD (SAP MM 4500838607).

Příloha č. 2

Příklady značení některých nebezpečných látek s identifikačním číslem nebezpečnosti a UN číslem (dle RID)

Příklad 1.

Třída 3: Hořlavá kapalina (bod vzplanutí od 23 °C do 60 °C včetně) nebo hořlavá kapalina nebo tuhá látka v roztaveném stavu s bodem vzplanutí vyšším než 60 °C ohřátá na teplotu rovnou nebo vyšší než její bod vzplanutí, nebo kapalina schopná samoohřevu: PALIVO PRO VZNĚTOVÉ MOTORY nebo OLEJ PLYNOVÝ nebo OLEJ TOPNÝ, LEHKÝ, s bodem vzplanutí více než 60 °C ale méně než 100 °C

Identifikační číslo nebezpečnosti

(2 nebo 3 číslice, předcházené případně písmenem „X“)

UN číslo (4 číslice)

Popis oranžového označení:

- výška 30 cm
- šířka 40 cm
- písmo 10 cm
- tolerance výšky a délky + 10 %
- okraj vodorovné čáry a číslice černé šířky 15 mm

Příklad 2.

Třída 3: Velmi hořlavá kapalina (bod vzplanutí pod 23 °C): BENZÍN nebo PALIVO PRO ZÁŽEHOVÉ MOTORY

Identifikační číslo nebezpečnosti

(2 nebo 3 číslice, předcházené případně písmenem „X“)

UN číslo (4 číslice)

Popis oranžového označení:

- výška 30 cm
- šířka 40 cm
- písmo 10 cm
- tolerance výšky a délky + 10%
- okraj vodorovné čáry a číslice černé šířky 15 mm

Příklad 3.

Třída 3: Velmi hořlavá kapalina (bod vzplanutí pod 23 °C): PALIVO PRO TRYSKOVÉ MOTORY (tenze par při 50°C nepřesahuje 110 kPa)

Identifikační číslo nebezpečnosti

(2 nebo 3 číslice, předcházené případně písmenem „X“)

UN číslo (4 číslice)

Popis oranžového označení:

- výška 30 cm
- šířka 40 cm
- písmo 10 cm
- tolerance výšky a délky + 10 %
- okraj vodorovné čáry a číslice černé šířky 15 mm